

De Noordpool en de Zuidpool

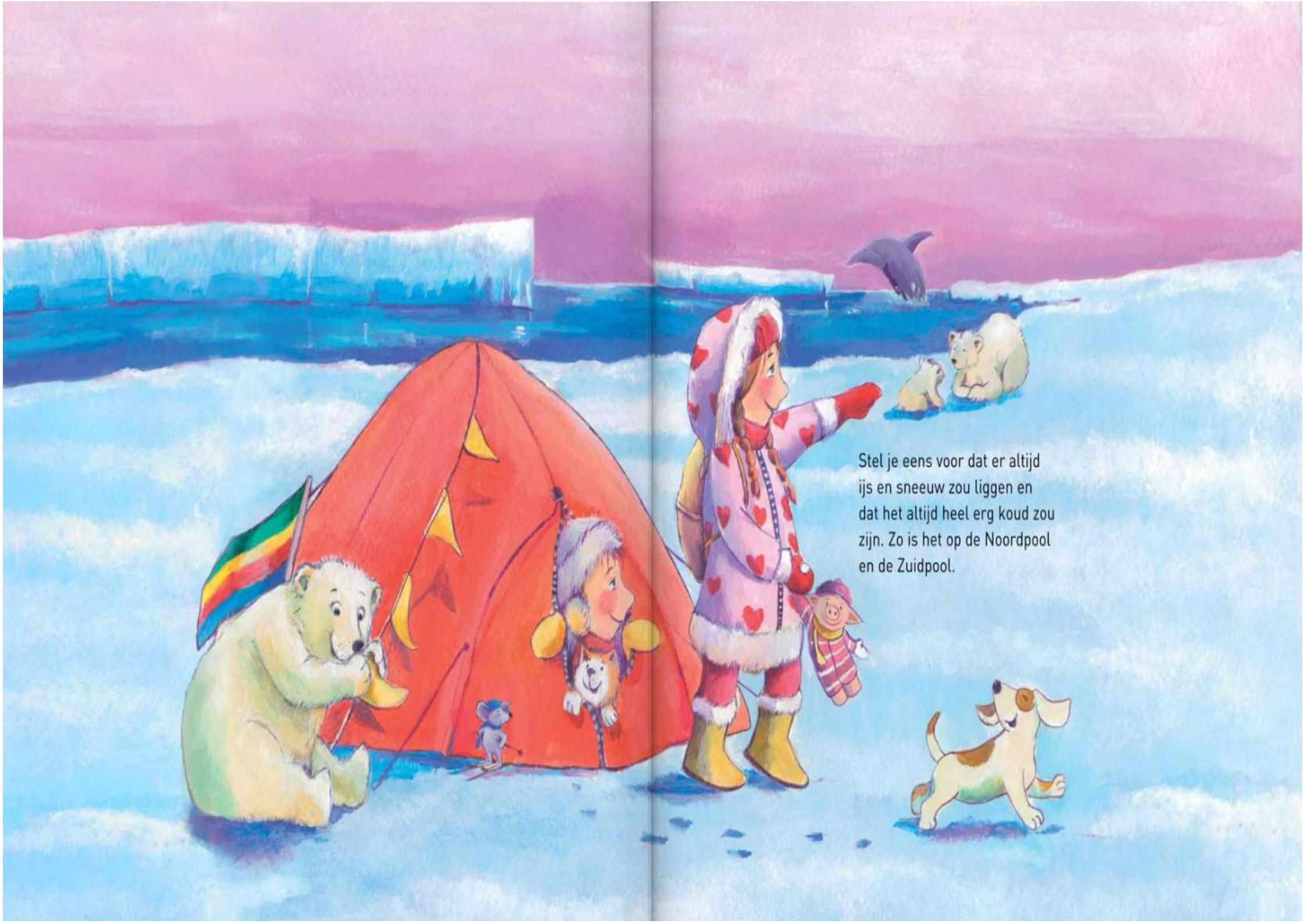
Pierre Winters & Margot Senden

Clavis

Het is heerlijk om in de sneeuw te spelen. Elke winter wordt het koud en dan kan er sneeuw vallen. Soms een klein beetje, soms heel veel. Dan kun je lekker sleeën of een mooie sneeuwpop maken. Je kunt sneeuwballen gooien, schaatsen op het ijs of skiën in de sneeuw.

Stel je eens voor dat er altijd
ijs en sneeuw zou liggen en
dat het altijd heel erg koud zou
zijn. Zo is het op de Noordpool
en de Zuidpool.

Wat zijn polen?

De aarde is rond als een bal. Aan de zijkanten is de bal het warmst, omdat de zon daar het dichtst bij de aarde staat. Aan de boven- en de onderkant van de bal is het koud. Dat zijn de polen. De Noordpool is bovenaan, de Zuidpool is onderaan. Op beide polen vriest het bijna altijd. Dat wil zeggen dat de temperatuur lager is dan 0° Celsius. Daardoor verandert water in ijs en kunnen er geen planten groeien. Ook mensen hebben het moeilijk om in deze koude omgeving te leven.

Wist je dat
het op de polen altijd licht is
in de zomer en altijd
donker in de winter?

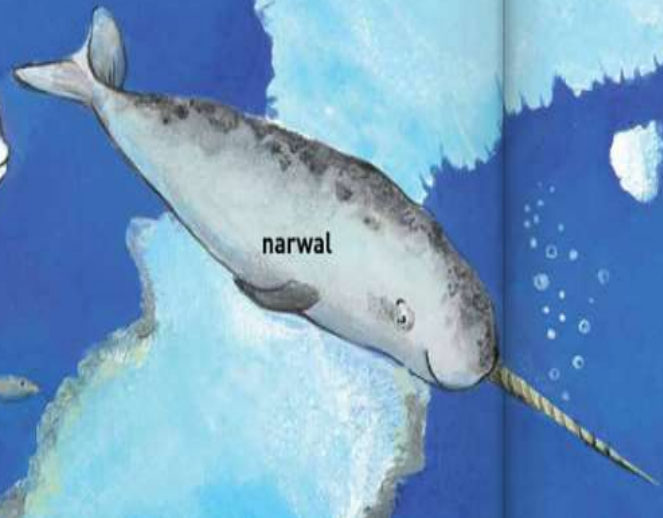
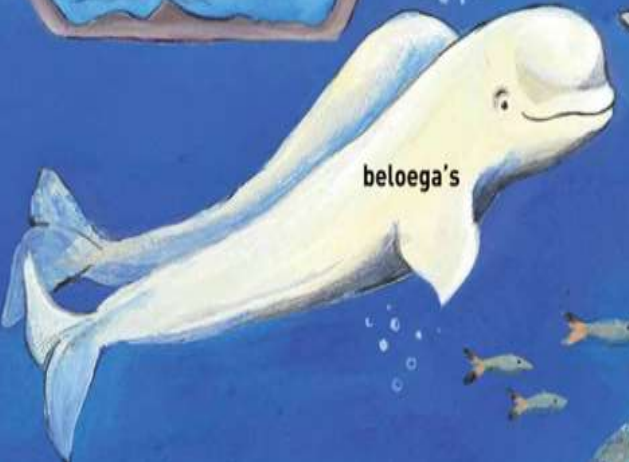
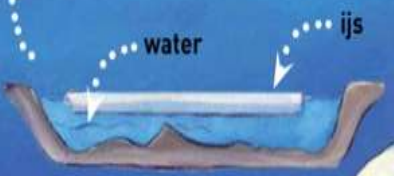
Hoer ziet de Noordpool eruit?

Wist je dat het bijna nooit sneeuwt op de polen?

De Noordpool bestaat alleen uit ijs. Er zit geen aarde onder, maar water. Het is een bevroren zee. In de zomer is het er 10°Celsius en in de winter tot -30°Celsius.

In de zee leven walvissen, narwals en allerlei soorten ijsvissen die tegen het koude water kunnen. Op het ijs wonen ijsberen, zeehonden, zeeleeuwen, walrussen, poolvossen en lemmings. Er zijn ook veel vogels: stormvogels, papegaaiduikers en allerlei soorten meeuwen. Vogels hebben land nodig om nesten te bouwen en eitjes te leggen. Rondom de bevroren zee die we de Noordpool noemen, bevindt zich land: Lapland, Siberië en Groenland. Ook daar is het vaak heel koud.

Hoe ziet de Zuidpool eruit?

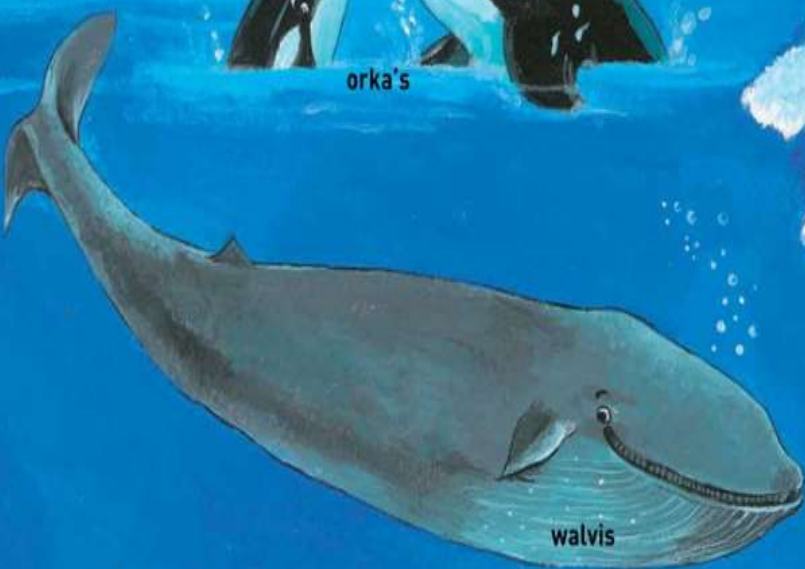
Zuidpooljager

pelsrobber

orka's

walvis

Antarctische ijsvis

kril

pinguïns

land

Wist je dat
de Zuidpool ook wel
Antarctica wordt genoemd?

Onder het ijs op de Zuidpool zit wel land. Het is er nog kouder dan op de Noordpool. In de winter daalt de temperatuur soms tot wel tot -89°C elcius. Er kunnen geen mensen leven, niet echt in elk geval. De Zuidpool is een beetje van iedereen. Elk land in de wereld bezit een stukje. In de zee rond de Zuidpool leven walvissen en zeehonden. Heel bijzonder is dat er ook pinguïns wonen. Andere vogels hebben het veel moeilijker op de Zuidpool, omdat er geen land in de buurt is.

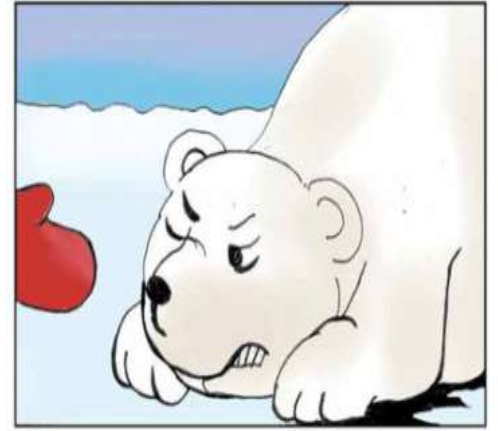
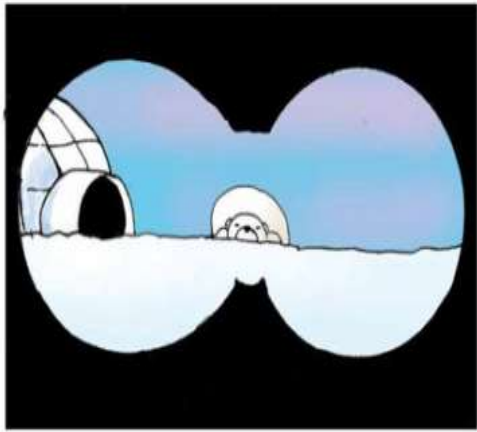
Zo veel ijs!

Op de polen ligt er heel veel ijs. Op de Noordpool is dat bevroren zeewater. Midden op de polen zit een ijskap van heel dik en vast ijs dat nooit smelt. Aan de rand van de ijskap ontstaan er gletsjers. Dat zijn grote stromen ijs die heel langzaam in de richting van de zee bewegen. Elke winter worden ze groter en elke zomer smelten ze een beetje en schuiven ze wat verder naar zee. Op de zee drijven ijsbergen en ijsplateaus. Het grootste deel zit onder water. Je kunt alleen het topje zien. Op die ijsbergen leven dieren. In de zomer vallen de bergen uit elkaar in kleinere stukken zee-ijs.

Wist je dat
gletsjers niet alleen op
de polen voorkomen?
Je vindt ze overal ter wereld.

O, wat een lieve ijsbeer!

Op expeditie naar de polen

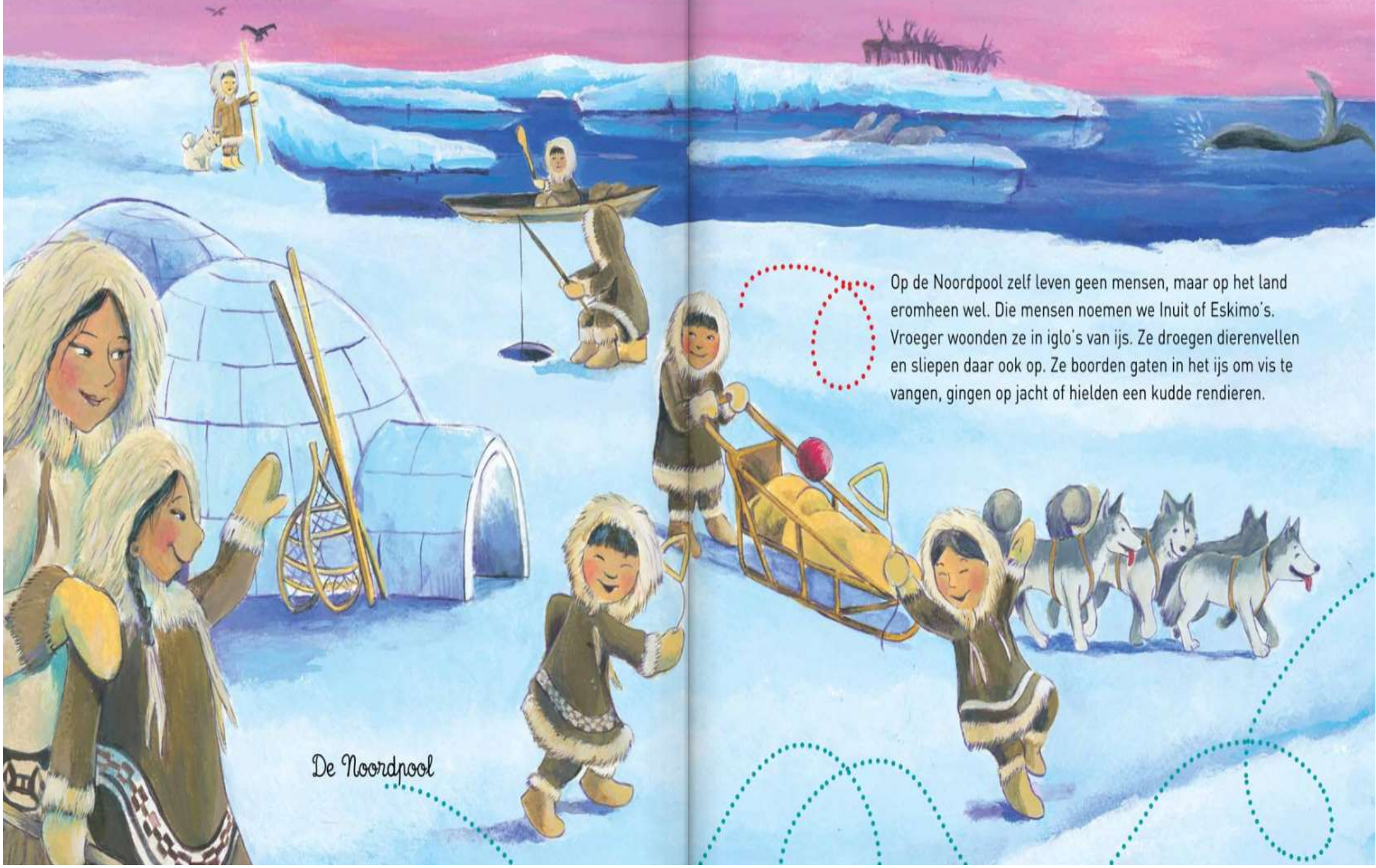

Wist je dat

het een echte wedstrijd was om als eerste de polen te bereiken? Mensen uit de Verenigde Staten, Engeland en Noorwegen probeerden om ze als eerste te vinden.

Mensen zijn altijd nieuwsgierig geweest. Ze klimmen op hoge bergen en duiken in diepe zeeën. Zo trokken mensen ook naar de koudste plekken op aarde. Zo'n tocht die nog niemand gemaakt heeft, heet een expeditie. Vaak is een expeditie moeilijk en gevaarlijk. Zeker toen er nog geen vliegtuigen, helikopters of moderne boten waren. De eerste expedities naar de Noordpool en de Zuidpool waren te voet en duurden vele weken. Op 6 april 1909 bereikte de Amerikaan Robert Peary als eerste de Noordpool. En op 14 december 1911 was de Noor Roald Amundsen de eerste mens die op de Zuidpool aankwam.

Op de Noordpool zelf leven geen mensen, maar op het land eromheen wel. Die mensen noemen we Inuit of Eskimo's. Vroeger woonden ze in iglo's van ijs. Ze droegen dierenvellen en sliepen daar ook op. Ze boorden gaten in het ijs om vis te vangen, gingen op jacht of hielden een kudde rendieren.

Moderne Eskimo's leven niet meer in iglo's, maar in huizen van hout of steen. Ze reizen ook niet meer met de hondenslee, maar met sneeuwscooters.

Ook op de Zuidpool leven geen mensen. Het is er echt veel te koud. De mensen die er toch zijn, wonen er maar voor korte tijd. Soms enkele maanden, soms enkele jaren. Het zijn vooral wetenschappers die onderzoek doen. Ze bestuderen pinguïns of walvissen. Ze onderzoeken hoe het ijs beweegt en of het nog niet smelt.

Ze wonen in tenten, houten hutten of moderne laboratoria en verplaatsen zich met sneeuwscooters of rupsvoertuigen. Ze nemen al het eten mee dat ze nodig hebben, want op de Zuidpool kun je niet gaan winkelen.

De Zuidpool

Wist je dat het woord 'iglo' gewoon 'huis' betekent in de taal van de Inuit?

Wat gebeurt er als het ijs smelt?

Wetenschappers zeggen dat de aarde langzaam warmer wordt. Dat komt omdat er heel veel mensen op de aarde wonen, die met auto's rijden, hun huizen verwarmen, fabrieken laten werken.

Het zou wel eens kunnen dat het ijs dan smelt. Er is natuurlijk wel heel veel ijs en het zal erg lang duren voor het allemaal gesmolten zal zijn. Maar als het ijs smelt, zal het water in alle zeeën stijgen. Misschien komen sommige straten, huizen en steden dan onder water te staan.

Ook dieren, die zich nu helemaal thuis voelen op de Noordpool of de Zuidpool, verliezen dan hun lievelingsplek en worden bedreigd.

Wist je dat de opwarming van de aarde het broeikaseffect genoemd wordt?

Pinguïns

Pinguïns zijn vogels die niet kunnen vliegen, maar wel heel goed kunnen zwemmen. Er zijn zeventien soorten pinguïns. Daarvan is de keizerspinguïjn de bekendste. De dieren leven zowel in het water als op het ijs. In het water zoeken ze hun eten. Dat zijn vooral vissen, kreeftjes en kleine inktvissen. Op het ijs maken ze nesten, leggen ze eieren en broeden ze. Typisch voor pinguïns is dat beide ouders om de beurt broeden en allebei voor de jongen zorgen als ze uitkomen. Behalve bij de keizerspinguïjn, daar broedt alleen het mannetje het ei uit.

de koningspinguïjn

de keizerspinguïjn

Wist je dat een keizerspinguïjn er meer dan twee maanden over doet om een ei uit te broeden?

de ezelspinguïjn

de kinbandpinguïjn

de Adéliepinguïjn

de macaronipinguïjn

Wist je dat pinguïns niet alleen op de Zuidpool voorkomen? Je vindt ze ook in Zuid-Amerika, Zuid-Afrika, Australië en Nieuw-Zeeland.

Pinguïnpas

We zijn laatst met z'n allen naar de dierentuin geweest,
op schoolreis met het hele stel, dat was een reuze feest.

De apen, olifanten, papegaaien waren leuk,
maar bij die maffe pinguïns lagen wij haast in een deuk.
Met drukke dribbelpassen liepen die daar heen en weer,
we deden ze toen na en echt, we hadden het niet meer.

Doe de Pinguïnpas, doe de Pinguïnpas,
onze hele klas doet de Pinguïnpas.

Zet je rechtersoet naar links en de ander recht ervoor,
dan de rechter weer naar links en de linker er weer voor.

Je armen strak, houd ze naar benee,
en zo af en toe even wapperen ermee.

Houd je rug steeds heel goed recht,
't valt niet mee, zoals je ziet,
want de Pinguïnpas is zo makkelijk nog niet!

Miniquiz

1. Waar leven ijsberen?
2. Wat is een andere naam voor de Zuidpool?
3. Vind je gletsjers alleen op de polen?
4. Hoe noemen we de opwarming van de aarde?
5. Hoeveel soorten pinguïns zijn er?
6. Wat is een andere naam voor Eskimo's?
7. Is er land onder de Noordpool?
8. Is het op de Zuidpool warmer dan op de Noordpool?
9. Wat betekent het woord 'iglo'?
10. Waar leven pinguïns?

Antwoorden

1. Op de Noordpool.
2. Antarctica.
3. Nee, je vindt ze ook elders in de wereld.
4. Het broeikaseffect.
5. Zeventien
6. Inuit.
7. Nee, water.
8. Nee, kouder.
9. Huis.
10. Op de Zuidpool.